

Samvalg

– økt kunnskap og medvirkning

Torstein Hole, MD, PhD
Overlege, Helse Møre og Romsdal

Tove Skjelbakken, MD, PhD
Avdelingsleder, Samvalgssenteret og Helsekompetanse, UNN

Agenda

- Hva er samvalg?
- Hvorfor er det viktig?
- Hvordan komme i gang?

Implementering av samvalg i en klinisk hverdag

Samvalgsveiviserens formål er å bidra med praktiske råd for innføring av samvalg i en klinisk hverdag. Målgruppen er ledere, klinikere, samvalgscoordinatorer og brukerrepresentanter som skal implementere samvalg i sin klinikk/avdeling.

Klikk på ikonene for å komme til temaside

Definisjon

«Pasient og helsepersonell samarbeider om å treffe beslutninger om utredning, behandling og oppfølging, i den grad og på de måter pasienten ønsker. Pasienten får støtte til å vurdere alternativene, ut fra beste tilgjengelige kunnskap om fordeler og ulemper, og til å utforske egne verdier og preferanser.»

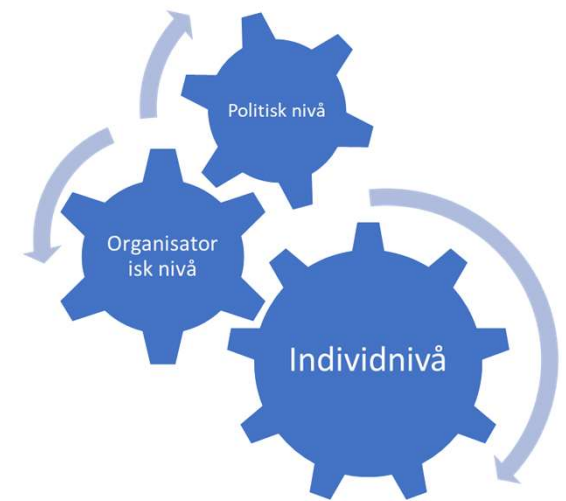

Nasjonal helse og sykehusplan 2016-2019

Samvalg i en kontekst

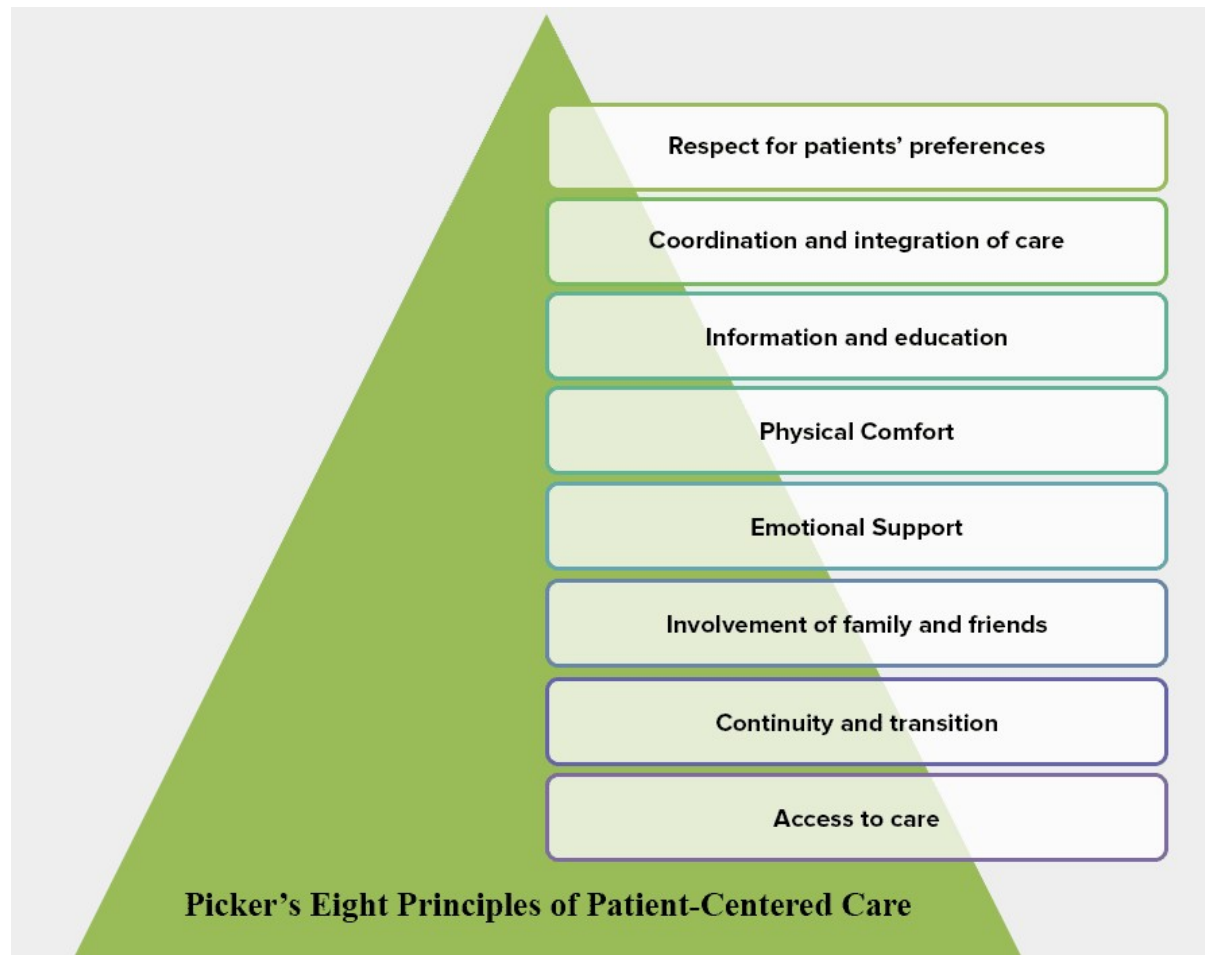
- Personsentrert helsetjeneste:
  - Fokus samfunn og «meningsfullt liv»
- Pasientsentret helsetjeneste
  - Fokus pasient og «funksjonelt liv»
- Pasientmedvirkning (Helsedirektoratet)*

Pasient eller bruker har blant annet rett til å medvirke ved valg mellom tilgjengelige og forsvarlige tjenesteformer og undersøkelses- og behandlingsmetoder.
- Pasientmedvirkning på individnivå -Samvalg

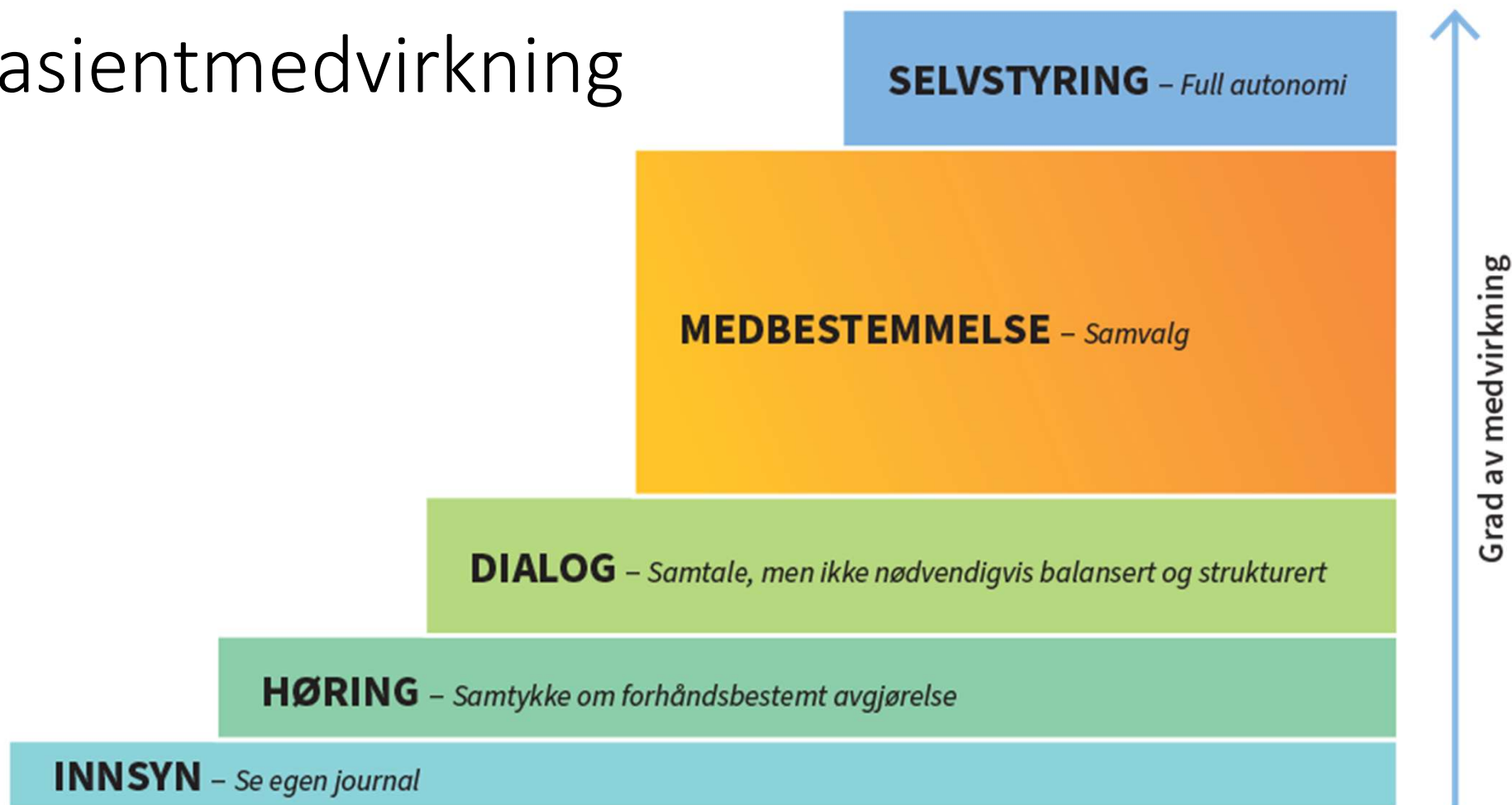

* Pasient og Brukerrettighetsloven §3.1

Pasientsentrert helsetjeneste

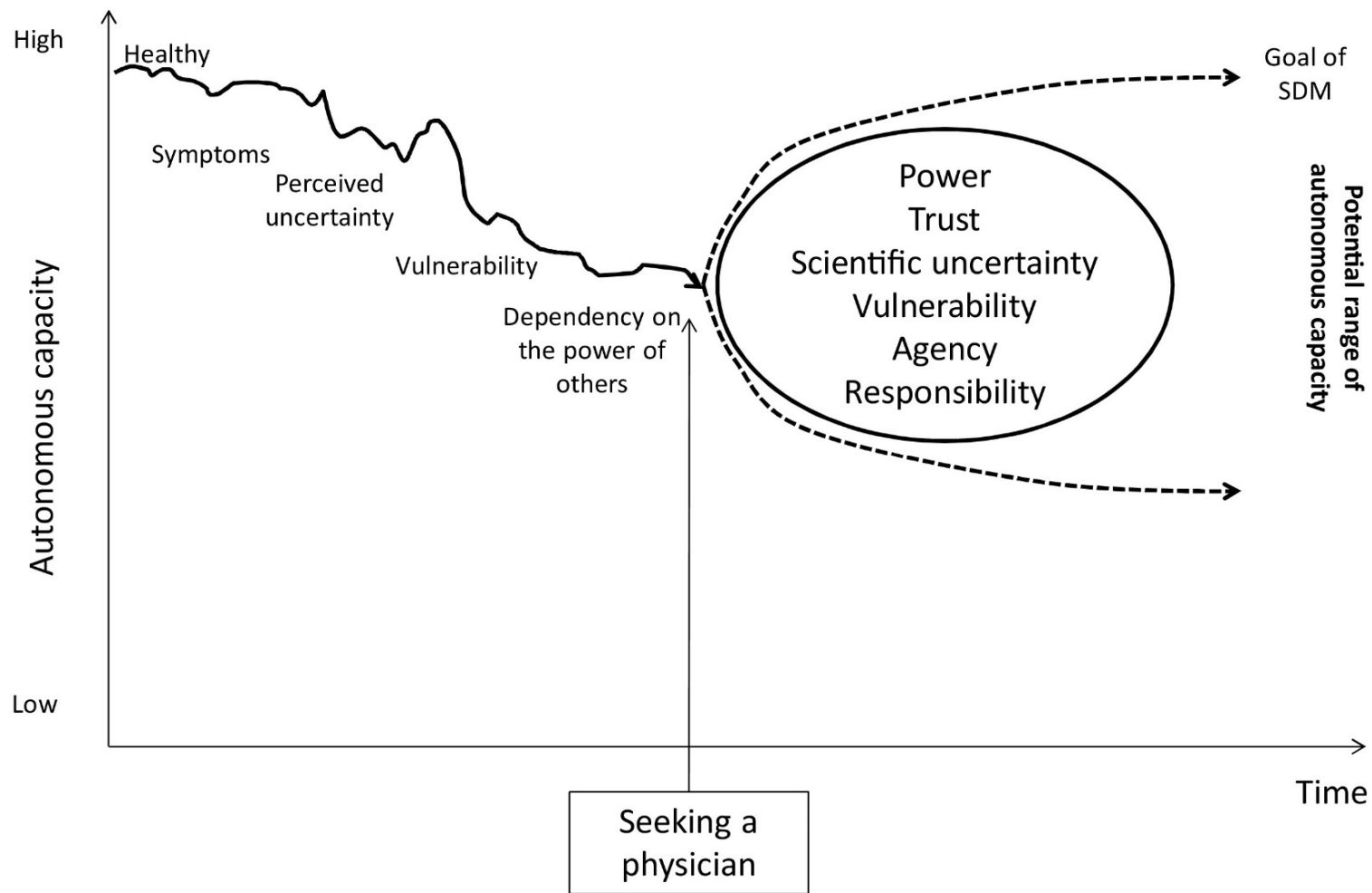
Pasientmedvirkning

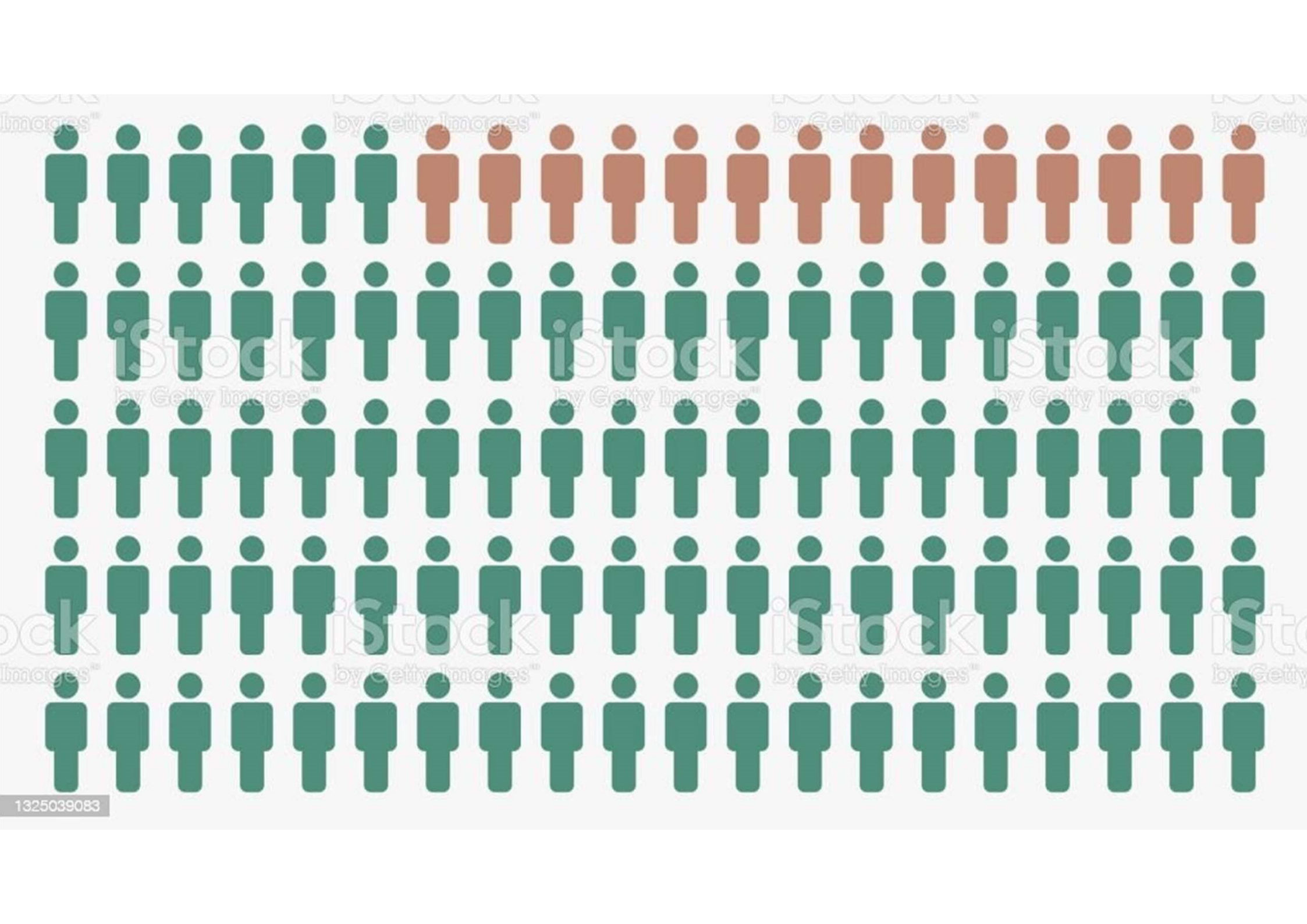
Arnstein, SR. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.

Thompson, AGH (2007). The meaning of patient involvement and participation in health care consultations. A taxonomy.

Samvalg: å styrke pasienten sin autonome kapasitet

Shared decision-making as an existential journey: Aiming for restored autonomous capacity.
Gulbrandsen et al 2016

Pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 3 omhandler retten til informasjon og medvirkning, og er grunnleggende pasient- og brukerrettigheter.

Hvert år får vi **flest saker** som omhandler **svikt** i ivaretagelsen av disse rettighetene.

(Pasient- og brukerombudet Helse Møre og Romsdal, Årsmelding 2021)

Forskning viser at samvalg gir...

- Mer fornøyde og bedre informerte pasienter
- Økt gjennomføring av påbegynt behandling

Referanser:

- 1) Légaré F, Adekpedjou R, Stacey D, et al. Interventions for increasing the use of shared decision making by healthcare professionals. *Cochrane Database Syst Rev.* 2018)
- 2) Shay LA, Lafata JE. Where is the evidence? A systematic review of shared decision making and patient outcomes. *Med Decis Making.* 2015

Meld. St. 7

(2019–2020)

Melding til Stortinget

Nasjonal helse- og sykehusplan
2020–2023

Forankring

- Medvirkning er en pasientrettighet (§3-1)
- Oppdrag til alle regionale helseforetak
- Læringsmål I helse- og sosialfaglige utdanninger
- LIS utdanningen

Barrierer

Pasienter

Helsepersonell vet best

Helsepersonell synes jeg er en vanskelig pasient

Det er skummelt å få ansvaret

Helsepersonell

Det tar for lang tid

Samvalg egner seg ikke for alle diagnoser

«Jeg gjør det allerede»

Implementering av samvalg i en klinisk hverdag

1 Ledelse og motivasjon

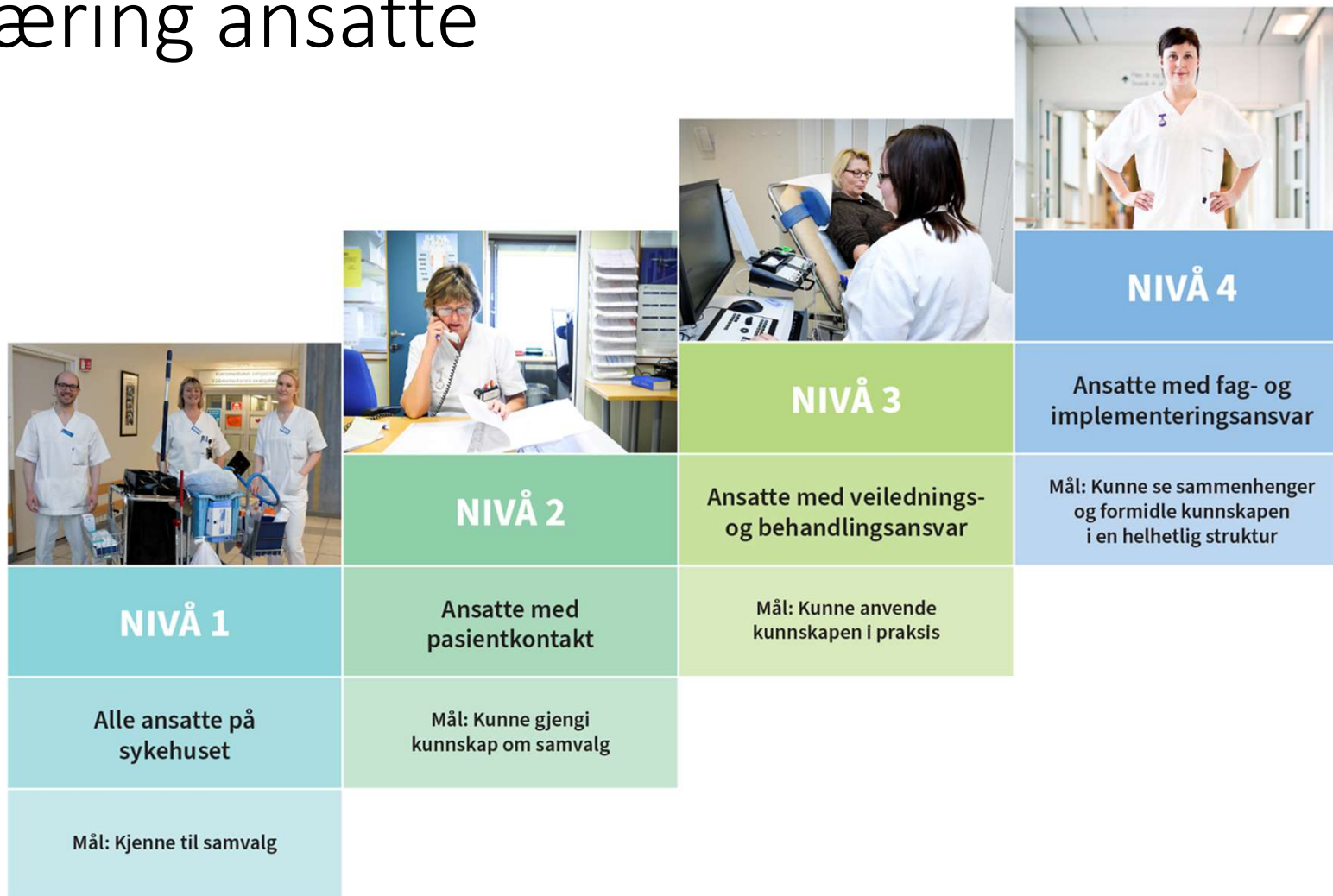
“Samvalg er en måte å sikre at pasientene vet hvilket valg de står overfor, og at de forstår konsekvensen av valget.”

Ann Kristin Hansen

Seksjonsleder ved Ortopedisk avdeling, UNN HF

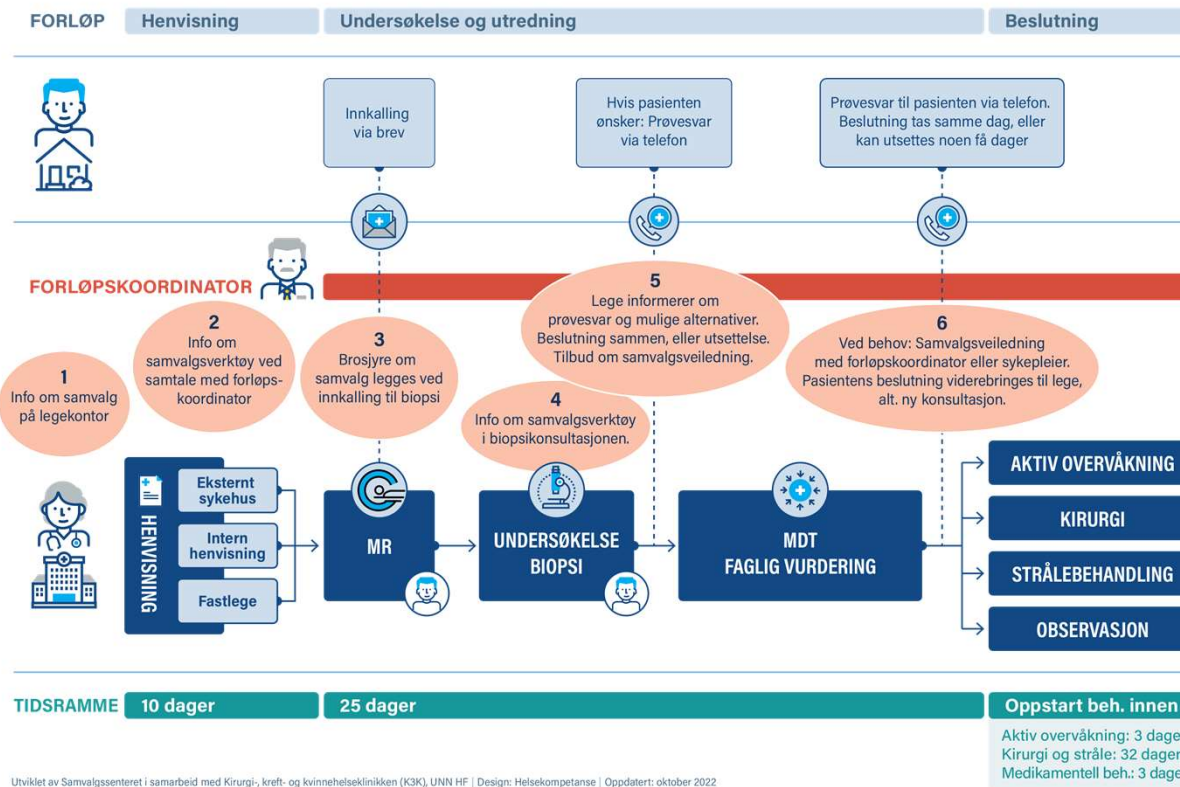

2 Opplæring ansatte

3 Tilpasse rutiner

Samvalg i pakkeforløp for prostatakreft uten spredning

4 Forberedte pasienter

Samvalg – du kan være med og bestemme

Du har rett til å ta del i valg om egen behandling. Dette kalles samvalg, og gjøres sammen med helsepersonell. Samvalgsverktøy kan være til stor hjelp i denne valgprosessen.

Samvalgsverktøy på www.helsenorge.no/samvalg

Oppsummert

- Pasientene ønsker medvirkning
- Samvalg virker
- Tverrfaglig tilnærming

[Samvalgsveiviseren.no](https://samvalgsveiviseren.no)

